

Становище

по Законопроекта за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, внесен от народния представител Корнелия Нинова (вх.№ 754-01- 4 от 10.05.2017 г.).

I. Общи бележки

1.Законопроектът като цяло заслужава подкрепа.

2.Законопроектът е изработен в съответствие с изискванията на Закона за нормативните актове (ЗНА) и на Указа за неговото прилагане.Придружен е с Предварителна оценка на неговото въздействие съгласно изискванията на чл.19-23 от Закона за нормативните актове (ЗНА) и с мотиви по чл.28 ЗНА. В мотивите обаче не са мотивирани някои важни предложения за допълнения и изменения на ГПК,които се правят (вж.по-долу № 7,8, 9).

3. Предлагащите изменения и допълнения се отнасят до призоваването (чл.47 ГПК) въпросите на заповедното производство (чл.410-425 ГПК),така и до други въпроси на изпълнителното производство (чл.426 -529 ГПК), както и до Преходни и заключителни разпоредби, които съдържат промени в Закона за частните съдебни изпълнители и Закона за съдебната власт.

4.Трите законопроекта съдържат предложения, по някои общи въпроси (най-вече изпълнителния процес),което позволява обединяването им общ законопроект .

5. Предмет на следващите бележки е Законопроектът за изменение и допълнение на ГПК, внесен от н.п. Корнелия Нинова. Те се отнасят както до правотехнически подобрения на проекта, така и до въпроси „по същество” на възприетите разрешения.

Изложението в следващите редове следва поредността на законовите разпоредби в законопроекта.

II. Конкретни бележки

6. По § 1- чл.42 :

Това предложение не е обосновано в Мотивите. Не виждам основание на кметството, като се има предвид неговото обичайно бедно финансово състояние, да се възлагат разходите по призоваването.

7. По § 2- чл.47, ал.1, изр.1 и ново изр.3:

И това предложение не е обосновано.

Споделям важността на този въпрос за разглеждането и решаването в разумен срок на делата (чл.13 ГПК), за осъществяване на състезателното начало при разглеждане на гражданските дела (чл.8 ГПК) и др.Принципният правен въпрос е: , който се поставя е: вписва ли се това задължение в служебното начало (чл.7 ГПК) и допустимо ли е то от гледна точка на диспозитивното начало (чл.6 с.к.)? Въпросът заслужава обсъждане в професионална среда с оглед на приложението на чл.6 и чл.7 ГПК.

Това задължение е част от задълженията на съда да извършва необходимите процесуални действия по движението и приключването на (чл.7, изр.1 ГПК) и в съдействието, което съдът е длъжен да оказва на страните за изясняване на делото от фактическа и правна страна (чл.7, ал.1, изр.2 ГПК). Връчването на съобщенията по чл.37-55 ГПК е част от процесуалните действия, които съдът е длъжен да извършва по движението и приключването на делото. Без него делото не може да се движи в последователните процесуални фази на неговото разглеждане и приключване по чл.7, ал.1 ГПК. Без връчването на различните съобщения делото не може да бъде изяснено от фактическа и правна страна (чл.7, ал.2 с.к.).Затова чл.7 възлага тяхното извършване служебно по своя инициатива и в изпълнение на своите задължения като орган, който осъществява съдебната власт. По този начин той подпомага страните при изясняване на делото от фактическа и правна страна.Веднъж сезиран, съдът е държавният орган,който води съдебният процес. Съдията е неговият *dominus litis*.

Това предложение може да се мотивира и с чл.121,ал.2 от Конституцията, съгласно който „Производството по делата осигурява

установяването на истината.” „Производството по делата”, пред органите, които осъществяват съдебната власт са и обикновените гражданските съдилища и особено първоинстанционните съдилища, които разглеждат гражданските спорове по същество при което участието и на двете страни в процеса, на свидетели е от първостепенна важност за изясняване на делото и осъществяване на състезателното начало в исковия граждански процес. А това включва и редовното призоваване на ответника, свидетелите и др. участници в процеса.

8. По § 9 - чл.446, ал.1:

Не споделям разрешението по същество, в частта му относно делегиране на определяне с „акт на Министерския съвет” да определя размера на удържането, когато изпълнението е насочено върху трудовото възнаграждение или върху каквото и да е друго възнаграждение за труд или върху пенсия, чийто размер е над минималната работна месечна заплата, установена за страната.

Това разрешение, струва ми се, не е и конституционносъобразно. То нарушава принципа на правовата държава, според който държавата се управлява според Конституцията и законите на страната (чл.4, ал.1 Конст), а не според подзаконовите нормативни актове. Нарушава се и конституционното изискване държавата да гарантира правата на личността (чл.4, ал.2 Конст). Удръжките от трудовото възнаграждение са въпрос на защита на конституционното право на трудово възнаграждение (чл.48, ал.5 Конст) и неговата уредба се установява на законово равнище, а не на равнище на „акт” на Министерския съвет, който съгласно чл.114 Конст може да се окаже и „решение” на Министерския съвет прието „на подпис.” То противоречи на десетилетните традиции на българското гражданско процесуално законодателство, което от 1952 г. насам урежда този въпрос в закон (чл.341 ГПК от 1952 г., отм.) и чието „продължение” в ГПК от 2007 г. е чл.446 от действащия ГПК. Това разрешение е отстъпление защитата на длъжниците в изпълнителното производство. То противоречи и на чл.3, ал.1 от Закона за нормативните актове, който изисква **със закон** да се уреждат първично или въз

основа на Конституцията обществените отношения, които поддават на трайна уредба.

9. По § 10 – чл.446, ал.1,т.1

В сегашния си вид чл.446, ал.1,т.1 ГПК от началото на 2013 г. насам, когато размерът на минималната месечна работна заплата за страната е установен на 310 лв.разпоредбата на чл.446, ал.1,т.1 противоречи на основния текст на чл.446, ал.1, който установява несеквестируемост на имуществото до размера на минималната месечна работна заплата.Вече четири години това противоречие е търпано от законодателя в ущърб на длъжниците. Ето защо е наложителна отмяната на чл.446, ал.1,т.1 ГПК, макар и едва през 2017 г., когато минималната работна заплата е вече 460 лв.

10. По § 10- чл. 446, ал.1:

Цялата редакция на основния текст на чл.446, ал.1 трябва да бъде изменена. За обсъждане предлагам примерно следната й редакция: „ Когато изпълнението е насочено върху трудовото възнаграждение или върху каквото и да е друго възнаграждение за труд” ,както и върху пенсия, чийто размер е над размера на минималната месечна работна заплата, установена за страната може да се удържа само:...”

11. По § 10- чл.446, ал.1,т.2-4 :

Прилагането на чл.446, ал.1 ГПК поставя един друг важен въпрос.Разпоредбата на чл.446, ал.1, т.1-4 ГПК установява размери на удръжки по чл.446, ал.1,т.1-4 с.к., които са установени преди 10 години с приемането на действащия ГПК в края на м.юли 2007 г. Тези норми изхождат от социални критерии,но размерите, с които боравят претърпяха от тогава насам съществени изменения, които макар бавно и мъчително показват тенденция към тяхното увеличаване. Увеличи се повече от два и половина пъти размера на минималната работна заплата. Според историческата справка, която направих през 2007 г. тя е била 180 лв.месечно, а от 1.01.2007 г. е 460 лв.

лв.Следователно числата в чл.446, ал.1 ГПК са остарели и изискват актуализиране. Народното представителство не може да остане безразлично по този жизнено важен въпрос. Изменението в чл.446 ГПК е подходящ повод за неговото решаване.

12. По § 10 - чл. 446, нова ал.6:

Споделям разрешението по същество в тази разпоредба от законопроекта. Предлагам за обсъждане следната нейна нова редакция:

„(6) Когато от основанието за постъпилите суми по банковата сметка на длъжника е видно,че те са несеквестируем доход по ал.5, банката не изпълнява запорното съобщение и уведомява писмено съдаебния изпълнител за това.”

Мотиви: предлаганата редакция нова редакция извежда ясно двете задължения на банката, в която се намира банковата сметка на длъжника,по която постъпилите суми като несеквестируем доход: да не изпълнява запорното съобщение и да уведоми писмено длъжника, титуляр на сметката **за законното основание, на което не е изпълнило запорното съобщение.**

III. По Преходните и заключителни разпоредби

13. По § 16:

Ако се възприеме,предложението, което направих по чл.446, ал.1 (вж.по-горе № 9-11), § 16 трябва да бъде отхвърлен.

Мотиви: отменя се основанието, на което този параграф е създаден. А съгласно общо приетото правило, съгласно което когато отпадне основанието на което законът е издаден, отменя се и законът, който е издаден на отмененото основание.

14 .По § 17 - чл.19а ЗСЧИ :

Заглавието на предлагания нов чл.19а не съдържа указание за предмета на неговата уредба. Предлагам то да се допълни: Задължение за предоставяне на документите по изпълнителното дело.

Вярно е, че това задължение ще натовари частните съдебни изпълнители и вероятно ще предизвика тяхното неодобрение. Това е обяснимо, но не е приемливо. Но изпълнението на това задължение е **част от правната защита на длъжника**, която от името на държавата, частният съдебен изпълнител му дължи. Когато длъжникът познава съдържанието на изпълнителното дело, а то е обективизирано в документите по изпълнителното дело, той може по добре да осъществи и своето лично, но конституционно право на защита по чл.56 от Конституцията.

15. По § 17 (чл.19а, т.3, , б."в", т.4 ЗСЧИ) :

Предлага се в чл.68, ал.1, т.4 наказанието лишаване от свобода на частните съдебни изпълнители да се установи на „от 3 до 5 години.”

Не бих могъл да споделя това предложение. По-широкият диапазон в размера на наказанието, предоставя по-големи възможности на съда, да определи тежестта на престъплението и „пропорционално” на нея да определи и размера на наказанието, което налага, според данните по конкретното дело и за постигане на целите на това наказание съгласно чл.36 НК.

16. По § 18, чл.264, ал.2 ЗСВ:

Разпоредбата, която се предлага да бъде изменена, беше приета в началото на 2017 г. (обн.ДВ, бр.14 от 2017 г.). С предлаганото изменение се предлага да се „върне” разпоредбата на чл.264, ал.2 ЗСВ в редакцията ѝ преди промяната. Подобни чести и бързи промени на законодателството не са желателни и го дестабилизируют.

30. 06. 2017 г.

проф. Васил Мръчков